

PRIJS 6 CENTS

**OP VOOR DE
48-URIGE WERKWEEK EN DE
WETTELIJKE VAKANTIEWEEK!**

REDE

**UITGESPROKEN VOOR HET
DEMONSTRATIEF KONGRES
VAN S.D.A.P. EN N.V.V. OP
19, 20 EN 21 SEPTEMBER 1925
:: TE 'S-GRAVENHAGE ::**

DOOR

**S. DE LA BELLA Jr.
2^{EN} SEKRETARIS VAN HET N.V.V.**

1925

„ONTWIKKELING” - AMSTERDAM

**DNPPb
SDAP
1925
015**

Not Lendable

DIAPP5
SDAP
1925
015

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

OP VOOR DE 48-URIGE WERKWEEK EN DE WETTELIJKE VAKANTIEWEEK!

Er is geen vraagstuk, dat de laatste jaren zóó zeer in het middelpunt der algemeene belangstelling heeft gestaan, als dat van den arbeidstijd. Na 30 jaren van strijd scheen het in 1918 alsof deze kamp met een overwinning der arbeiders was geëindigd.

De arbeidersklasse heeft echter de bittere ervaring moeten opdoen, dat elke verzwakking harer positie — ongeacht alle uitspraken en beloften — in het kapitalisme het streven oproept — ook op dit terrein — de arbeiders zoover mogelijk terug te dringen.

In 1918 hebben de Regeering en de bezittende klasse de groote kultureele betekenis van den 8-urendag erkend.

In die dagen heeft men in die kringen dergelijke vraagstukken met grootere objectiviteit gezien. De werkgevers en de Regeering lieten zich minder leiden door overwegingen, aan hun machtspositie ontleend.

Daarna heeft zich een campagne tegen de 48-urige werkweek ontwikkeld van een buitengewone hevigheid. Men heeft getracht de betekenis van den 8-urendag te verkleinen, de onmogelijkheid van doorvoering aan te toonen.

Daarbij ontmoeten we in hoofdzaak bezwaren van drieërlei aard:

Er zijn er, die den 8-urigen werkdag bestrijden, in verband met de produktie in het algemeen.

Er zijn er, die den nadruk leggen op konkurrentiebezwaren, die speciaal wijzen op andere landen, waar langer gewerkt wordt.

Er zijn er, die, om het onnoodige of nadeelige van den 8-urendag aan te toonen, wijzen op

HET GEBRUIK VAN DEN VRIJEN TIJD.

In de eerste plaats een enkel woord over dit laatste bezwaar.

Aan hen, die daaraan het argument ontleenen tegen den 8-urigen werkdag, zeggen wij met nadruk: De kwestie van den arbeidstijd en het gebruik van den vrijen tijd zijn twee geheel afzonderlijke zaken. Het mag waar zijn, dat de arbeidersbeweging de laatste jaren aan ledental heeft verloren, de arbeidersklasse is nog niet zóó ver terug gedrongen, dat zij der bezittende klasse verantwoording schuldig is, ten aanzien van het gebruik van den vrijen tijd. Ware dit wel het geval, dan zouden ook wij wat te zeggen hebben over de wijze, waarop de vrije tijd door de bourgeoisie, door de zonen en dochters van de bourgeoisie, wordt besteed.

Maar bovendien is, in het algemeen gesproken, niet gebleken, dat van den vrijen tijd door de arbeiders een slecht gebruik wordt gemaakt.

Het Verslag van de Arbeidsinspektie over 1923 wijst daarop b.v. in het geheel niet. Hierin wordt gesproken van minder proces-verbalen voor dronkenschap. Er wordt zelfs gezegd, dat de arbeidstijdverkorting ten goede gekomen is aan het gezins- en familieleven. En voorzoover er enkele factoren zijn, die een andere meening zouden kunnen doen postvatten, b.v. de toeneming van bezoek aan kafees en bioskopen in enkele industrie-centra, wordt zulks door de Arbeidsinspektie voor een zeer belangrijk deel geweten aan woning-tekort, den deprimeerenden invloed der werkloosheid, enz.

Trouwens, reeds thans begint men ook buiten onze kringen den gunstigen invloed van den 8-urendag te erkennen. In „De Telegraaf” van 25 Juli 1925 komt in een hoofdartikel de volgende passage voor:

„Uit officieele en officieuze rapporten is met onomstootelijke feiten aangetoond, van welk immens belang de invloed is geweest, dien werktijdverkorting in de verschillende landen op den fysieken en moreelen toestand der arbeidende klasse heeft geoeffend.”

In „Die Arbeitszeitfrage in Deutschland” verklaarde de Vereeniging van Deutsche Werkgeversbonden in 1924:

„De Deutsche ondernemersklasse erkent de kultureele beteekenis van den 8-urendag.”

Wil dit nu zeggen, dat wij geheel tevreden zijn? Ons antwoord is: neen. Wij weten wel, dat niet alle arbeiders hun vrijen tijd voor 100 pCt. zoo besteden, als wenschelijk ware. Maar geen beweging heeft meer behoefte aan, meer belang bij een goede scholing, aan op een behoorlijk ontwikkelingspeil staande mannen en vrouwen dan de onze.

Vandaar onze eischen voor goed onderwijs.

Vandaar onze A. J. C.

Vandaar bovenal ons nieuwe Instituut voor Arbeidersontwikkeling, waaraan de beide deelen onzer beweging met het volste vertrouwen en in de allerbeste verwachtingen het gróote kultureele werk onzer klasse heeft opgedragen.

Wij - z e l f in de eerste plaats hebben de arbeiders te doordringen van de noodzakelijkheid, hun vrijen tijd goed te gebruiken.

Het is ons belang, hen gereed te maken voor de groote taak, welke de arbeidersklasse in onze maatschappij te vervullen heeft.

Aan onze tegenstanders, die zich hierover bezorgd meenen te moeten maken, zeggen wij dan ook: Laat dit gerust aan ons over. **Het is onze beweging geweest, die in een 40-jarigen strijd de arbeiders uit het moeras naar boven gehaald heeft. Het zal onze beweging zijn, die de arbeidersklasse tot verdere ontwikkeling en tot een hooger levensplan zal brengen.**

Het tweede bezwaar is, zooals we zeiden, ontleend aan de produktie in het algemeen.

Wij willen allereerst wijzen op het eigenaardige feit, dat men spreekt over grootere produktie, die toch de langere arbeidstijd moet brengen, in een periode, waarin in ons land tienduizenden, in de wereld millioenen arbeiders vragen te mogen produceeren, maar waarvoor het kapitalisme geen bestaan weet te verschaffen.

Maar los hiervan vragen wij: Moet inderdaad de 8-urendag zoo'n slechten invloed op de produktie uitoefenen?

De werkgevers in ons land zeggen: ja.

Men schijnt in die kringen de afspraak gemaakt te hebben, een geweldig kabaal te maken bij iedere poging onzerzijds, om een behoorlijken werktijd te verkrijgen. Ze verstaan de kunst, het te doen voorkomen, alsof heel de industrie ten onder gaat, indien enkele uren korter gewerkt wordt.

Laat ons duidelijk aan de werkgevers zeggen, dat zij zich in de afge-loopen periode niet een zoodanig vertrouwen hebben weten te veroveren onder de arbeiders, dat wij bereid zouden zijn, zonder te beschikken over alle gegevens, welke daarvoor noodig zijn, aan te nemen al datgene, wat van die zijde wordt beweerd.

Maar bovendien zijn er een zeer groot aantal uitspraken uit verschillende landen, gebaseerd op de praktijk, die een geheel ander beeld geven dan dat, hetwelk door onze werkgevers wordt opgehangen.

In het Nr. van 1 December 1924 van „Industrial and Labour Information” (publikatie van het Intern. Arbeidsbureau) staan eenige rapporten van arbeidsinspektors in Frankrijk, t. o. v. de vraag, welken invloed de achturendag op de produktie heeft gehad.

Het tijdschrift citeert 14 van de belangrijkste in die rapporten genoemde gevallen. In 9 gevallen s t e e g de produktie. In 3 gevallen

bleef de produktie op dezelfde hoogte gehandhaafd en slechts in 2 gevallen kon er van daling sprake zijn.

Verscheidene rapporten spreken over den grooteren werklust en de verbeterde moreele gesteldheid bij de arbeiders na de invoering van de wet op den achturedag.

De Fransche Minister van Arbeid, Justin Godart, verklaarde in Augustus 1924 tegenover den korrespondent van de „Vorwärts“:

„Volgens de cijfers van de officieele statistiek is de produktie door den verkorten arbeidstijd geenszins achteruitgegaan. Wat de produktie verliest door een of twee uur korter werken, wint zij ruimschoots terug door het veel grooter produktievermogen en het met genoeg werken van den arbeider, thans niet meer overwerkt, doch met een sterker zelfbewustzijn. Dit resultaat wordt in Frankrijk ook door de groote meerderheid der ondernemers onvoorwaardelijk erkend, en het is daarom begrijpelijk, dat de industrie zelfs van een terugkeer tot den langeren arbeidstijd niets wil weten.”

Het November-nummer 1924 van „International Labour Review” (publikatie van het Intern. Arbeidsbureau) publiceert een uitvoerige en hoogst belangrijke studie over de 48-urenweek van P. Sargant Florence. Deze ekonomist heeft zijn onderzoek in Engeland en Amerika grotendeels zelf geleid. Hij komt na tal van feiten, cijfers en beschouwingen tot de konklusie, dat over het geheel de 48-urenweek waarschijnlijk de beste arbeidsduur is, die voor de meerderheid der industrieele ondernemingen een maximum opbrengst geeft met een minimum van ongevallen, tijdverlies en exploitatiekosten en die een doelmatige verdeling van werkuren over de week en den dag veroorlooft.

Een kommissie, ingesteld door het Verbond van Amerikaansche Ingenieurs, kwam in 1923 tot de konklusie, dat de produktiviteit van den arbeid tengevolge van den verkorten arbeidstijd met 25 pCt. gestegen is.

„Die Zukunft der Arbeit” van begin 1924 geeft een tabel omtrent den invloed, dien de vermindering van den werktijd in Zweden op de produktie heeft gehad.

Van 1058 bedrijven is in 81 pCt. de produktie dezelfde gebleven; in 10.4 pCt. der bedrijven is de produktie vermeerderd, slechts in 8.6 pCt. is ze verminderd.

John D. Rockefeller, een der voornaamste leiders der Amerikaanse bankwereld, schreef enkele jaren terug, dat behoudens in buitengewoon urgente gevallen, een moderne industrie een werkdag van 8 uur en een werkweek van 6 dagen moest aanvaarden als een van de beginselen van haar algemeene politiek. Alle betrokken groepen moeten ijverig streven naar de invoering van dezen sozialen maatregel.

„De Telegraaf” schreef 25 Juli 1925:

„Met moeizaam bijeengegaarde gegevens is aangetoond, dat de aanvaarding van den achturigen werkdag niet alleen geen ekonomische schade behoeft te berokkenen, maar onder verschillende voorwaarden zelfs ook in dit opzicht winst kan brengen.”

Dit zijn slechts enkele uitspraken van de vele, welke de laatste jaren gepubliceerd zijn. Zij zijn in flagranten strijd met wat hier door de werkgemers wordt beweerd.

Er zijn er, die de dwaasheid verkondigen, alsof de ekonomische krisis voor een belangrijk deel, zoo niet geheel, het gevolg is van den verkorten arbeidstijd.

Ze voorspellen, dat de crisis verdwijnen zal, wanneer de arbeiders maar langer werken. Wij kennen het lied, wij kennen de wijs. Hetzelfde is indertijd gezegd, ten aanzien van de prijzen der levensbenodigheden. Deze zouden wel dalen, wanneer de loonen naar onlaag gingen. Welnu, de loonen zijn gedaald; ze zijn zeer belangrijk gedaald, maar van een prijsdaling hebben we niets of niet veel kunnen merken.

Wij ontkennen niet, dat in meerdere industrieën door

ONDERKRUIPERIJ

van Nederlandsche arbeiders tegenover hun internationale kameraden een grooter deel van het afzetgebied aan de Nederlandsche industrie zou kunnen worden toebedeeld, en dat daardoor de winst onzer ondernemers zou kunnen worden verhoogd.

Dit geldt ook ten aanzien van iedere loonsverlaging. Daarvoor zijn geen zwaarwichtige betoogen noodig.

Wij konstateeren echter, dat waar deze bevoorrechtiging van het ééne land of de ééne industrie boven de andere bestaat, zij den arbeiders is opgedrongen door de machtspositie der werkgevers op een bepaald oogenblik.

Maar wij verklaren hier met nadruk, dat medewerking tot doelbewuste onderkruiperij op internationaal gebied ook van de Nederlandsche, moderne arbeidersbeweging niet is te verwachten.

Deze krisis is trouwens veel meer een van onder-konsumptie dan van iets anders.

Het staat zoo, dat ook in ons land bij dit vraagstuk veel minder in het geding is de kwestie van de produktie dan wel van de produktiviteit.

Wij geven toe, dat het gemakkelijker is door middel van loonsverlaging en arbeidstijdverlenging de konkurrentie het hoofd te bieden dan te streven naar technische vervolmaking onzer industrie.

Maar wat voor de werkgevers het gemakkelijkste is, is daarom voor de arbeiders nog niet te aanvaarden.

Wij kunnen ons een geval denken, waarin onze beweging con amore meewerkt aan een langeren arbeidsdag.

Wanneer we niet hadden miljoenen werkloozen.

Wanneer niet een aantal fabrieken stil stond.

Wanneer niet miljoenen mannen in de kracht van hun leven aan de produktie werden onttrokken en door het militarisme tot vernielingswerk werden opgeleid.

Wanneer niet een leger van tusschenpersonen onnoodig in stand werd gehouden.

Wanneer niet duizenden door hun arbeidsloos inkomen parasiteeren op den arbeid van anderen.

Wanneer er was een rationeele produktie en distributie.

En indien er dan een tekort aan produktie was, dan kon op de medewerking van onze beweging om deze produktie ook door middel van verlenging van den arbeidstijd te vergrooten, worden gerekend.

Onder de tegenwoordige omstandigheden is daarvan echter geen sprake.

Ik kom nu tot het derde bezwaar: de langere arbeidstijd in andere landen.

Allereerst moet er op gewezen worden, dat dit bezwaar hoe langer hoe meer zijn beteekenis verliest, vooral doordat de moderne arbeidersbeweging in Duitschland reeds een belangrijk deel van het verloren terrein heeft heroverd.

Het is, het moet worden erkend, een bezwaar, dat niet zoo maar voorbij kan worden gegaan. Maar het is ook een argument, dat buitengewoon gemakkelijk is te gebruiken.

Het kan, het wordt in ieder land gebruikt, ook door hen, die van den achtuurendag niets willen weten.

Men zou er iets voor hebben kunnen voelen, indien bij de Regeeringen en bij de georganiseerde werkgevers, even sterk als bij de arbeiders, internationaal het verlangen en de begeerte leefden, den 8-urendag door te voeren.

Wij zouden in 1918 en 1919 misschien iets gevoeld hebben voor het denkbeeld, de doorvoering van dezen socialen maatregel een of eenige jaren op te schorten, wanneer daarmee bereikt zou kunnen worden, dat gelijktijdig in verschillende landen de 8-urendag in toepassing werd gebracht. En, wanneer dan een land zou weigeren, dan zou ook met de hulp der internationale arbeidersbeweging veel te doen zijn.

Maar zoo is het niet.

Waar is het bezielende woord der Regeeringen op de Arbeidskonferenties van Genève?

Waar is het bezielende woord der werkgevers, die toch ook hun internationale verbindingen hebben en die betrekkelijk kort geleden nog te Stresa bijeen waren?

Waar is hun opbouwend werk, om den 8-urendag internationaal te verwezenlijken?

Men zoeke het in die kringen niet. Het is behoudens een enkele uitzondering alleen te vinden bij

DE INTERNATIONALE ARBEIDERSBEWEGING.

Wanneer de arbeidersklasse zou moeten wachten op een aantal Regeeringen en werkgevers, tot de liefde voor den arbeider grooter is dan voor de winst, wanneer we zouden moeten wachten tot van die zijde con amore wordt medegewerkt, dan is inmiddels de arbeider tot een werkdier verlaagd, zijn de toestanden van 50 jaar terug weder in praktijk gebracht.

Zooals de bevrijding der arbeidersklasse het werk der arbeidersklasse zelf moet zijn, zoo zal ook op dit kleinere terrein de internationale doorvoering van den achturendag het werk der internationale arbeidersklasse moeten zijn.

Internationale uniformiteit zal er slechts komen, naarmate de arbeiders er beter in slagen nationaal de werkgevers voor de feiten te plaatsen.

En wanneer in een aantal landen door de macht der arbeidersklasse de 8-urendag gegrondvest is, zal daaruit zoowel bij Regeeringen als werkgevers de drang geboren worden, om internationale regelingen te treffen.

* *

Voor al de laatste jaren is door de werkgevers sterk naar voren gebracht de eisch van

INKRIMPING DER OVERHEIDSBEWOEGING.

Zoowel de werkgeversorganisaties als de haar bevriende pers, laten geen dag voorbij gaan, zonder op dit aambeeld te hameren.

In het Program van Aktie der Christelijke Werkgeversvereniging wordt gezegd:

Met vooropstelling, dat de Arbeidswet 1919 in principe niet juist is, omdat de arbeidstijd niet algemeen, doch speciaal met de omstandigheden in ieder bedrijf, allereerst tusschen patroons en arbeiders behoort geregeld te worden, wordt, zolang het systeem der tegenwoordige Arbeidswet intact blijft, aangedrongen op:

a. geen verdere uitvoering dier wet (geen gevolg geven aan de motie-Schaper), enz.

Het „Handelsblad” schreef voor enkele maanden:

„De Staat moet terug worden gedrongen van het terrein, waar hij niets van doen heeft. De burgers moeten in hun onderlinge verhouding niet meer worden belemmerd, dan onvermijdelijk is tot verhinderend van misbruik van macht uit welke overweging ook voortvloeiend. Al het andere is schadelijke overdaad...”

„De Nederlandsche Nijverheid”, orgaan van het Verbond van Nederlandsche Fabrikantenverenigingen, van Zaterdag 8 Augustus 1925 schreef in verband met benoeming van Mr. Koolen tot minister van Arbeid, Handel en Nijverheid:

„Mr. Koolen heeft het ambt van minister op zich genomen en daarmee een zeer zware taak. Hij zal toch een omkeer moeten brengen in den geest van een gansch departement, van een aantal ambtenaren, die, wonend in een huis, dat zij zelf mede gesticht en ingericht hebben, daaraan niet gaarne zijn sfeer zien ontnemen. Hier zal Mr. Koolen's eerste strijd moeten zijn. Er moet in dit nog slechts zeven jaren oude departement een nieuwe geest worden gebracht.

Er moet het besef binnendringen, dat de nijverheid niet meer belast kan worden, integendeel, dat de lasten en kluisters, haar te onzaliger ure in beminnelijke luchthartigheid op- en aangelegd, haar moeten worden afgenomen.”

Het Bestuur van den Ned. R.K. Middenstandsbond zond aan den Ministerraad begin Augustus 1925 een adres, waarin gezegd werd:

„De uitvoering en de zorg voor de naleving der Arbeidswet worde bedrijfswijze voor een geleidelijk toenemend deel uit ambtelijke handen door belanghebbende groepen van werkgevers en werknemers overgenomen.”

Hiermede hebben ook de Neutrale en Christ. Middenstandsbonden zich akkoord verklaard, terwijl op het Ned. Middenstandskongres werd gezegd: De Staatsbegrooting is sluitend gemaakt, maar tot welken prijs?

„Door verlagings der loonen van de ambtenaren, waardoor de koopkracht voor een groot deel van het publiek is verminderd, tot nadeel van den Middenstand.”

„En terwijl de eenvoudigste burger zou denken, dat bij meerdere exploitatiekosten harder gewerkt moet worden, blijft men halsstarrig den onzaligen te korten arbeidstijd handhaven, blijft men bekneeld in het dwangbuis der ambtenarij.”

Ik moet in verband hiermede een enkel woord zeggen over de houding van de

MIDDENSTANDSORGANISATIES.

De middenstand is tengevolge van de loonsverlagingen inderdaad in de verdrukking gekomen. Waar was echter de steun van de organisaties van den middenstand in de jaren, toen door de werkgevers de loonsverlaging werd bepleit en doorgevoerd? Nu achteraf spreekt de middenstand, maar toen werd zijn stem niet gehoord.

Nu weder een aanval op de arbeiders wordt ondernomen, en wel op den arbeidstijd, zingt de middenstand mee in het koor der reactie.

Het schijnt in deze maatschappij wel zoo te zijn, dat het ook voor den middenstand gemakkelijker en voordeeliger is in aangelegenheden als deze de zijde van de bezittende klasse, van de groot-werkgevers te kiezen, dan die van de arbeiders.

Wanneer de werkgevers spreken van het afnemen van kluisters enz., slaat dit natuurlijk het allereerst op den arbeidstijd. Ze willen

OVERLEG TUSSCHEN WERKGEVERS- EN WERKNEMERS-ORGANISATIES.

Op zichzelf is dit kurieus. Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat de werkgevers geleerd moest worden met harde lessen, dat ze loonen en arbeidsvoorwaarden niet zelfstandig, maar in overleg met de vakverenigingen hadden te regelen.

Er zijn nog werkgevers, die dat leeren moeten. Het is natuurlijk heel toevallig, dat het juist de bedrijven zijn, waarin de macht der vakverenigingen nog niet sterk genoeg is.

Wat beteekent nu deze eisch der werkgevers? Willen ze korter dan 48 uren werken? Daarover valt met de vakverenigingen te praten. Zoo heel gek zou dat niet zijn. Volgens het laatste Labour Year-book werkten in Engeland in 1923 2 miljoen georganiseerde arbeiders minder dan 48 uur. En op het laatste kongres van het Engelsche Vakverbond is door den vertegenwoordiger van de Amerikaansche Kleermakersorganisatie medegedeeld, dat van de Amerikaansche arbeiders 89 pCt. een arbeidstijd heeft

van hoogstens 8 uur, waarvan 68 pCt. 44 uur per week werkt. Slechts 11 pCt. der Amerikaansche arbeiders heeft een werktijd, varieerende tusschen 48 en 54 uur.

Maar het spreekt wel vanzelf, dat de werkgevers niet korter maar langer dan 48 uur willen werken.

Wij hebben den heeren echter duidelijk te zeggen, dat wij op hun zoet gefluit niet ingaan.

Het staat trouwens zoo, dat de werkgevers een prachtige gelegenheid hebben gehad, om te toonen, dat wettelijke dwang niet noodig is, en dat het heel goed gaat door gemeenschappelijk overleg. Immers, de Arbeidswet 1919 is nog slechts voor een klein deel der arbeiders van toepassing. Er zijn een aantal groepen, waarvoor de Arbeidswet bij maatregel van Bestuur moet worden ingevoerd. Wij hebben hierbij speciaal het oog op het verplegend personeel der ziekenhuizen, het hotel-, kafee- en restaurantpersoneel, de transportarbeiders, handels- en kantoorbedienden en winkelpersoneel.

Hoe staat het nu met deze groepen?

Allereerst iets over het verplegend personeel.

Er zijn slechts 10 inrichtingen, n.l. te Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, alsmede de provinciale inrichtingen van Noord-Holland, waar 8 uur wordt gewerkt. In 13 inrichtingen wordt meer dan 55 uur per week gewerkt, waarvan zeven 60 uur, één 67½ uur, één 69 uur, één 64½ uur en twee 65 uur.

In de Gestichten van de Chr. Ver. tot Verzorging van Zwakzinnigen is de werktijd als volgt:

„Veldwijk” te Ermelo 36 weken van 78 uur, 14 weken van 91 uur;
„Bloemendaal” te Loosduinen 36 weken van 60 uur, 14 weken van 70 uur;
„Dennenoord” te Zuidlaren 36 weken van 66 uur, 14 weken van 70 uur;
„Wolfheze” te Wolfheze: Mannen 23 weken van 60 uur, 23 weken van 65 uur, 4 weken van 70 uur; Vrouwen 23 weken van 66 uur, 23 weken van 71 uur en 4 weken van 77 uur.

Wij noemen het in één woord

EEN SCHANDE

dat iets dergelijks in Nederland nog bestaat.

En dit personeel zal zichzelf ernstig hebben af te vragen, of het niet hoog tijd wordt, den modernen Ambtenaarsbond zoodanig te versterken, dat deze organisatie met hetzelfde succes als het den strijd heeft aangebonden voor het behoud van de 48-urige werkweek voor het personeel der provinciale inrichtingen van Noord-Holland, ook voor die groepen den strijd voor een behoorlijken arbeidstijd met kracht kan voeren.

Maar we vragen, waar is hier het resultaat van het z.g. overleg?

Met het hotel-, kafee- en restaurantpersoneel is het nog erger gesteld. Een onderzoek in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag wees uit, dat kellners 70, 80 tot 90 uur per week werken, koks 60 tot 90 uur per week. Soms wordt zelfs 40 uur aan één stuk gearbeid. Zondagsarbeid komt veelvuldig voor. Vrouwelijk personeel werkt 62 tot 78 uur per week. Buffetjuffrouwen 90 uur. Er zijn gevallen, dat zij nooit één vrijen dag hebben. Jeugdige personeel werkt 60 tot 72 uur per week.

Wat komt — vragen we — op deze wijze van het gezinsleven terecht? Dat deze toestanden nog mogelijk zijn, bewijst alleen, dat men weinig gevoel van menscheijkheid kan bezitten en toch langen tijd Minister in Nederland kan zijn.

Maar wij vragen opnieuw, waar is het resultaat van het overleg, dat de werkgevers bepleiten?

Ook in het transportbedrijf komen ontzettende werktijden voor.

Voerlieden 10 tot 16 uur per dag. Chauffeurs, een groot deel werkt onbeperkt, 90 tot 100 uur per week komt meermalen voor. Autobusbestuurders werken veelal 14 tot 15 uur per dag. Rusttijden zijn ongeregeld of onbekend.

Toen de Minister van Arbeid gewezen werd op het gevaar van dergelijke werktijden, antwoordde hij: „Ik heb niet te zorgen voor de veiligheid”, en

toen de aandacht van Minister v. Swaay hierop werd gevestigd, sprak hij: „Ik heb niet te zorgen voor den arbeidstijd”.

Bij de Koopvaardij werkt het dekpersoneel 84 uur, koks 100 uur en meer. In de binnenvaart komt het voor, dat machinisten 14 uur per dag arbeiden. Op de sleepbooten op België vinden we zelfs 19 tot 20 uur per dag. De binnenbeurtvaart 90 tot 110 uur per week. Arbeidstijden van 36 uur aan één stuk komen voor.

Wanneer wij deze werktijden zien, dan konstateeren wij, dat men geen verre reis naar China hoeft te maken, om Chineesche toestanden te kunnen waarnemen; die hebben wij tot schande van onze christelijke Regeering, in ons land zelf wel.

Hoe staat het met de handels- en kantoorbedienden? Ook hier vinden wij op een groot aantal kantoren in den vorm van regelmatig overwerk de allerschandelijkste werktijden, waarbij bovendien vaak deze fraaie toestand bestaat, dat dit overwerk zonder een cent vergoeding moet worden verricht bij uiterst lage loonen: En tegelijkertijd nemen wij waar, dat duizenden werkloze kantoorbedienden rondloopen, die het moeten aanzien, dat hun werkende kollega's tot diep in den nacht bezig zijn, om achterstand in te halen.

En, wanneer dan die werkloze kantoorbedienden demonstreeren, zooals dit den laatsten tijd geschied is, om daardoor uiting te geven aan hun wrok en wrevel, dan begroeten wij daarin met vreugde een

ONTWAKEN VAN HET PROLETARISCH GEVOEL,

een nieuwe geest van verzet, welke ook tot uiting komt in een twee-en-een halfjarigen ononderbroken groei van den Modernen Bond van Handels- en Kantoorbedienden.

Maar opnieuw vragen wij: Waar is het resultaat van het overleg?

Een groep, waarmede ook gespeeld is op de meest ergerlijke wijze, is het winkelpersoneel. Een niet zoo lang geleden gehouden enquête te Rotterdam heeft uitgeezen, dat een groot deel van dit personeel zelfs meer dan 60 uur per week werkt. Herhaaldelijk is aangedrongen, de arbeidswet op deze groep van toepassing te brengen. Toen kwam de mededeeling, dat eerst de Rijkswet op de winkelsluiting moest worden ingevoerd.

In Juli 1919 zeide Minister Aalberse in de Tweede Kamer, dat de Minister van Handel, Van IJsselsteyn, spoedig een wetsontwerp zou indienen.

In Mei 1920 werd in de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp inzake de Zondagsrust, medegedeeld, dat de regeling voor de winkelsluiting spoedig was te verwachten.

In September 1920 stelde Schaper hieromtrent vragen aan den Minister. Het antwoord was: Het wetsontwerp komt binnen niet al te langen tijd. Ook daarna zijn nog toezeggingen gedaan.

Ik konstateer, dat nog altijd het wetsontwerp niet is verschenen. Dit is spelen met het lot van duizenden. Dit is een hoon aan het adres van deze groote groep, in hoofdzaak meisjes.

Men moet het uit eigen omgeving hebben meegemaakt, men moet weten, hoe deze meisjes vooral in drukke tijden 's avonds doodop thuishkomen, te moe, om nog iets te doen, om te beseffen, wat dit alles beteekent.

Maar er is meer. Er zijn enkele groepen, waarvoor de arbeidstijd bij afzonderlijke wet zou worden geregeld. Allereerst

HET LANDBOUWBEDRIJF.

Volgens de laatste beroepstelling zijn er in ons land niet minder dan 425.000 landarbeiders. In 1921 kwam Minister Aalberse met een voorontwerp-landbouwarbeidswet. Voor mannen was daarin de werktijd bepaald op gemiddeld 54 uur per week. Gedurende sommige tijden zouden bepaalde groepen 15 tot 16 uur per dag kunnen werken. Nu, 4 jaren later, 7 jaar na 1918, is de landarbeider nog altijd onbeschermd.

Men spreekt van overleg. Dit ontwerp was buitengewoon bescheiden. Het was onvoldoende. Maar de werkgevers, de boeren, hebben hiertegen een „geweldig verzet ontketend. Gesproken werd van een „uitvinding des duivels”, van een „economische vermoordung van het platteland” en een verzet tegen iedere wettelijke regeling werd aangekondigd.

We hebben nu dezen fraaien foestand in het landbouwbedrijf, dat voor de land- en tuinbouwers de werktijd gemiddeld 56 uur bedraagt. Er zijn een aantal weken van 72 uur. Een 50 à 60.000 arbeiders in de veehouderij werken gemiddeld 75 uren. In vele streken hebben de arbeiders nooit één geheel vrijen Zondag, terwijl zij gedurende het geheele jaar 's morgens om 3 à 4 uur moeten opstaan. In den tuinbouw wordt in de zomermaanden 12 uur en langer gewerkt.

Tegen deze toestanden komt ons rechtsgevoel in fel verzet. De landarbeider in Nederland werkt bovendien tegen loonen, die ondanks deze arbeidstijden, ver beneden het bestaansminimum blijven; loonen, die een gevaar vormen voor heel de arbeidersklasse. De Regeering moet bedenken, dat in Nederland niet alleen werkgevers maar ook arbeiders wonen. Aan de stiefmoederlijke behandeling der landarbeiders moet een einde komen.

Het is te hopen, dat de positie van onzen Landarbeidersbond spoedig zoodanig zal zijn versterkt, dat hij aan dezen toestand van een der meest uitgebuitede groepen een einde kan maken. En ik ben overtuigd, wanneer het noodig zou zijn, daarvoor een beroep te doen op de solidariteit van de modern georganiseerde arbeiders, dat daaraan dan met geestdrift en enthousiasme gevolg zal worden gegeven.

De invloed der werkgevers op de Regeering blijkt ook ten aanzien van de Stuwadoorswet. Oktober 1921 verscheen een wetsontwerp tot herziening dezer wet. In April 1922 bracht de Kamer voorloopig verslag uit. Er is echter nadien geen Memorie van Antwoord verschenen.

Wij moeten van deze plaats ook een sympathiek woord spreken met den strijd van

HET SPOORWEGPERSONEEL.

Ook hier zien wij, dat de vorige Regeering grooter was in het doen van beloften dan in het nakomen ervan.

Indertijd is toegezegd, dat bij de regeling der dienst- en rusttijden de normen der Arbeidswet in acht zouden worden genomen.

Hiervan is in de praktijk niets terecht gekomen. Duizenden ambtenaren bij de spoor- en tramwegen bleven 51 tot 54 uur werken. Het stationspersoneel 57 tot 64 uur. Wegbewakingspersoneel 66 tot 77 uur. Later werden nog herhaaldelijk verslechtingen doorgevoerd.

Het maximum voor het treinpersoneel werd van 51 op 57 uur gebracht, voor het lokomotiefpersoneel van 51 op 54 uur, het trampersoneel van 57 op 60 uur. Het is nu zelfs mogelijk op Zondagen 16 uur beslag te leggen op stations- en wegbewakingspersoneel. Men spreekt van overleg, maar dit alles kan in ons land gebeuren zonder eenig overleg met de Vakverenigingen.

De direkties en de Regeering mogen zich op de borst slaan, omdat ze de exploitatie sluitend hebben gemaakt. Wij wenschen echter vast te stellen, dat het geschied is ten koste van het gezinsleven van duizenden, dat het nieuwe ontevredenheid en wrevel onder spoor- en tramwegpersoneel heeft gebracht.

Toch kan het heel goed anders. Het buitenland is er, om het te bewijzen.

Deze toestanden kunnen echter niet bestendig blijven. Wanneer het spoorwegpersoneel groteren invloed wil hebben, ook op de wijze van exploitatie, dan zal het in één opzicht de direkties en Oolijn moeten volgen, door ook te zorgen, dat iets sluitend wordt gemaakt. „Sluit de rijen van de Nederlandsche Vereeniging” zij het parool, opdat uw organisatie met meer kracht dan ooit tegen deze ongehoorde werktijden front kan maken.

Zichier vele voorbeelden van wat overleg praktisch beteekent.

Wat de werkgevers willen, lijkt o zoo onschuldig. Maar de eisch, ontdaan van alle franje, moet eigenlijk als volgt luiden:

Bevrijding van den druk der Overheidsbemoeiing: 1e. om in die bedrijven en ondernemingen, waar de vakbeweging niet voldoende kracht ontwikkelen kan, vrijheid van handelen te hebben.

2e. om in tijden van ekonomische depressie ons in staat te stellen zooveel misbruik te maken van onze macht tengevolge der werkloosheid onder de arbeiders enz., dat we naast loonsverlaging ook den arbeidstijd onbeperkt kunnen verlengen.

Het ware te wenschen, dat de werkgevers hun eisch ook zoo formuleerden, dan weten we tenminste precies, wat we aan ze hebben.

Nu deze eisch de laatste jaren van die zijde zoo sterk naar voren komt, zij hier over dit kongres heen tot de werkgevers met nadruk gezegd, dat iedere poging, om den arbeidstijd te onttrekken aan de Overheidsbemoeiing en te maken tot een punt van overleg tusschen werkgevers en werknemers, op het allerfelste verzet van heel de moderne arbeidersbeweging zal stuiten.

De werkgevers in de Metaalindustrie hebben kort geleden een nieuwe uitvinding gedaan. Ze meenden een oplossing van het vraagstuk van den arbeidstijd gevonden te hebben door den eisch, om, wanneer overleg geen resultaat heeft, de beslissing in handen te leggen van den Minister. Los van de principieele kwestie, blijkt hieruit wel, dat de werkgevers buitengewoon veel vertrouwen in deze nieuwe Regeering stellen. Dit is in overeenstemming met het feit, dat Colijn in die kringen zoo gezien is. Dit is ook in overeenstemming met de troonrede. Trouwens, de Heer Colijn heeft nog maar kort geleden de noodzakelijkheid van langeren arbeidstijd bepleit.

Het spreekt wel vanzelf, dat onze vakbeweging tegen dit streven met alle kracht heeft front gemaakt. Met succes, al zou dit succes grooter geweest zijn wanneer niet voor de zooveelste maal de kossioneele organisaties hare machteloosheid hadden gedemonstreerd. Natuurlijk stonden „Nw. Rotterdammer” en „Handelsblad” ook hierbij aan de zijde der werkgevers. Ze hebben het standpunt van den Metaalbond eerst verdedigd op grond van juridische overwegingen: Toen later Aalberse het onjuiste hiervan heeft aangetoond, zijn ze teruggekrabbeld. Maar het „Handelsblad” schreef, dat toch uit een oogpunt van z e d e l i j k h e i d de arbeiders verplicht waren, zich bij een beslissing der Regeering neer te leggen.

Wanneer echter het „Handelsblad” meent zedelijkheidslessen te moeten uitdeelen, dan richtte het zich in de eerste plaats tot de Regeering en de werkgevers, die dergelijke schandelijke toestanden laten bestaan en het kijke bovendien naar zichzelf, want het „Handelsblad” mist den zedelijken moed om in een kwestie als deze de zijde der arbeiders te kiezen.

Een enkel woord over

DE MIJNINDUSTRIE.

Het gebrek aan organisatorisch vermogen der bezittende klasse komt ook hier sterk tot uiting. Er is een overvloed van kolen in heel de wereld. Uit die overweging heeft men de loonen in de verschillende landen verlaagd tot een peil, dat voor dezen arbeid beneden iedere kritiek is. Nu is het zoover gekomen, dat voor een ieder spreekt, dat van de loonen niets meer af kan. Men zou zeggen, dat het nu meer dan tijd wordt voor de bezitters der mijnen, internationaal onder het oog te zien welken kant men uit moet. De mijnwerkers hebben zich reeds uitgesproken. Niet alleen de Internationale van Mijnwerkers, staande op ons standpunt, ook de christelijke Internationale, welke dit jaar in Genève bijeen was, eischt voor ondergrondschen arbeid 7 uur per dag, hetgeen in enkele landen reeds bestaat. Ik weet, dat ons land niet behoort tot de grootste der kolenproduceerende landen, maar ook een klein land kan het initiatief nemen. De arbeidstijd voor de mijnwerkers moet ten spoedigste tot 7 uur per dag worden teruggebracht, ook in verband met den aard van het werk. 46 uur, zooals thans bestaat, is te lang. Ik ben overtuigd, dat heel onze beweging sympathiek tegenover dezen eisch staat. Hij beteekent voor de mijnwerkers: meer zon in hun duister, moeilijk en gevaarvol bestaan.

Niet alleen de werkgevers doen alles om de 48-urige werkweek kapot te maken waar ze is, en tegen te houden, waar ze nog niet bestaat, ook onze Regeering zelf heeft de laatste jaren de werkgevers trouw ter zijde gestaan. Op vier verschillende wijzen is dit geschied:

- door wetswijzigingen of pogingen daartoe;
- door het niet in toepassing brengen der Arbeidswet op verschillende groepen;
- door het verleenen van overwerkvergunningen op groote schaal;

en ten slotte door het verzwakken der kontrôle op de naleving der wet. Het is onze voortdurende grief, dat de

OVERWERKVERGUNNINGEN

een omvang hebben aangenomen, die alle perken te buiten gaat.

In plaats van de overwerkvergunningen te begrenzen tot de gevallen van opeenhooping van werk en bijzondere omstandigheden, is de Regeering ook op andere motieven, o. a. uit concurrentie-overwegingen, overwerk gaan toestaan. Bovendien is volgens het werktijdenbesluit voor het kontinubedrijf nu ook maatstaf geworden de vraag, of het werk licht of zwaar is. Hierdoor zijn we op het heilende vlak gekomen. Het beteekent sabotage en verkrachting van de Arbeidswet zelf.

Het aantal overwerkvergunningen met overschrijding van het wettelijk vastgestelde weekmaximum was in 1923 15.255, waarvan 9800 meer dan 5 uur en waarvan 6300 over een periode van meer dan een maand;

in 1924 19.746, waarvan 12.000 meer dan 5 uur en waarvan 8183 over een periode van meer dan een maand.

In plaats dat de industrie zich aanpast bij de Arbeidswet, zien we precies het tegenovergestelde. Het is te betreuren, dat uit het overzicht niet blijkt hoeveel arbeiders hieronder vallen. Wij vreezen, dat, wanneer deze cijfers bekend zouden zijn, blijken zou, dat in ons land veel minder arbeiders de 48-urige werkweek hebben dan men denkt.

Het is zelfs zoover gekomen, dat door de „Nieuwe Rotterdamsche Crt.” en indertijd ook door het Kamerlid Boon gezegd is, dat men beter deed de wet maar buiten werking te stellen, omdat ze toch door de praktijk der overwerkvergunningen vervangen was.

Van groot belang is ook de kwestie van

DE KONTRÔLE OP DE NALEVING DER ARBEIDSWET.

In dit verband moeten we een enkel woord zeggen over de Arbeidsinspektie.

Wat we dringend noodig hebben, is uitbreiding van het ambtenarenkorps dezer Arbeidsinspektie.

Het tegenovergestelde heeft echter plaats. En nu mag men het bezuinigingsmotief nog zoo sterk laten gelden, vast staat toch wel, dat, wat hier geschied is, buiten iedere verhouding staat. Een goede kontrôle op de uitvoering van de wet is van zooveel beteekenis, dat daartegenover het voordeel van besparing van eenige duizenden, misschien tienduizenden gulden in het niet zinkt. In het Verslag der Arbeidsinspektie over 1924 komen enkele uitlatingen voor, welke op het funeste van deze soort bezuiniging wijzen. Wij lezen o.a. het volgende:

„Onderscheidene zeer moeilijk te missen krachten vloeiden af.”.....

„Het gevolg is, dat van verdere uitbreiding der Arbeidswet geen sprake kan zijn.”.....

„Stelselmatig fabrieksbezoek in het belang van veiligheid en gezondheid der arbeiders bleef benaderend.”.....

„Te betreuren is het, dat zoo weinig tijd overschiet voor rustig en volledig inspekteren der fabrieken, voor het systematisch bezoeken van alle inrichtingen, behoorend tot een bedrijf, voor bestudeeren en onderzoeken van moeilijke vraagstukken.”.....

„Het aantal langdurige ziekteverloven, als gevolg van overmatige inspanning nam op onrustbarende wijze toe, zoowel onder het inspekterend als administratief personeel.”.....

Zelfs wanneer inderdaad alle een bezuiniging doel is van deze inkrimping, dan staat toch wel vast, dat dit funeste gevolgen moet hebben voor een behoorlijke naleving der wet. Want er zijn nog altijd een groot aantal werkgevers, die zoo revolutionnair zijn, dat ze, als het er op aankomt, maling hebben aan dit soort wetten, vooral, als ze weten, dat de kontrôle te wenschen overlaat.

Wat de langdurige ziekteverloven betreft, wijs ik er op, dat het hier gaat om een groep van ambtenaren, die de mooie taak heeft, de arbeiders te beveiligen tegen wetsontduiking door de werkgevers, te waken voor hun veiligheid en gezondheid.

Een grøep, wāarop de bezittende klasse haar ongemotiveerde schimp-taal op de ambtenaren blijkens dit verslag kwalijk kan toepassen.

En dan voel ik behoefte naar aanleiding van deze publikatie een woord van lof en dank te spreken tegenover deze ambtenaren voor de wijze, waarop zij zich van hun taak hebben gekweten, maar ik richt tegelijkertijd van deze plaats

EEN WOORD VAN PROTEST

tot de Nederlandsche Regeering, die haar ambtenaren zoodanig laat afjakeren, dat niemand minder dan de Directeur-Generaal van den Arbeid het noodig heeft geoordeeld, deze passage in het officieele verslag van de Arbeids-inspektie neer te schrijven.

Aan dit vraagstuk der kontrôle zal onze beweging de grootste aandacht, ook in de toekomst, hebben te schenken.

In het Verslag wordt ook een verwijt aan de arbeiders zelf gemaakt. Er staat:

„De medewerking der arbeiders bij het opsporen van strafbare feiten liet nog dikwijls veel of alles te wenschen over. Afgelegde verklaringen werden meer dan eens ter terechtzitting weer ingetrokken.”

Wij kunnen ook dit niet schouder-ophalend voorbijgaan.

Wij hebben Minister Aalberse herhaaldelijk verweten, dat hij geen ruggegraat heeft. We moeten die arbeiders, waarop deze passage slaat, toch duidelijk zeggen, dat ze op die wijze steun geven aan

DE MEEST REAKTIONAIRE ELEMENTEN.

Wij verlangen ook van hen, ruggegraat te hebben; wij verlangen van hen, dat zij zich zullen scharen achter het mooie werk, dat de Arbeidsinspektie te verrichten heeft.

Ik kom nu tot

HET WERK VAN GENEVE.

De resultaten van Genève kunnen ons maar matig bevredigen. 160 ratifikaties zijn tot stand gekomen van de 8 à 900, die hadden moeten plaats vinden en daarbij nemen de ratifikaties van de belangrijkste konventies een kleine plaats in. Met de ratifikatie van de allervoornaamste konventie, die van Washington 1919, is het nog maar droevig gesteld. Ze is slechts geratificeerd door 7 landen, t.w. Bulgarije, Tsjecho-Slowakije, Griekenland, Engelsch-Indië, Roemenië, Oostenrijk en Italië; door de beide laatste landen echter voorwaardelijk, d.w.z. onder restriktie, dat eerst eenige groote industrielanden eveneens geratificeerd moeten hebben. België zal waarschijnlijk zonder eenige voorwaarde ratificeeren. In Frankrijk is het regeeringsvoorstel tot ratifikatie aanvaard; het zal van kracht worden, zoodra ook Duitschland ratificeert.

Wij vragen,

WAAR BLIJFT NEDERLAND?

Reeds in 1921 is bij de Kamer een wetsontwerp ter bekrachtiging der konventie van Washington ingediend. Het ontwerp ligt er nog. Aan de Kamer is het niet te wijten. Zij heeft hetzelfde jaar voorloopig verslag uitgebracht. Maar de Memorie van Antwoord is nooit verschenen. In Den Haag staat men blijkbaar op het standpunt, dat een klein land vooral in alles klein moet zijn. Het is bij ons altijd: voorzichtig afwachten, wat anderen doen; men is doods-benaauwd het goede voorbeeld te geven. Ook hierin zien wij een wijken voor de werkgevers.

Hoe in die kringen over de konventie van Washington gedacht wordt, blijkt trouwens uit enkele uitspraken in de „Nw. Rotterdamsche Crt.”. 17 Juni 1925 schreef Mr. A. N. Molenaar, de vroegere sekretaris van het Verbond van Fabrikantenverenigingen:

„Als Nederland de konventie van Washington ratificeert, sluit het de mogelijkheid af het bedrijfsleven vrijheid te hergeven, door overleg in eigen boezem tot de meest bevredigende regeling inzake den arbeidstijd te geraken.”

En verder:

„Naar mijn meening mag het Nederlandsche gouvernement ons niet voor elf jaren binden aan een internationale regeling, die het bestaan van wettelijke voorschriften als onontbeerlijk voor het bestaan van goede sociale toestanden in een land vooropstelt. Een regering, die al ware het slechts één bedrijfstak één maand langer aan de Arbeidswet 1919 houdt vastgekleusterd dan ter verzekering van behoorlijke sociale toestanden noodig is, zou in mijn oog anti-sociaal handelen, wijl ze zou voorbijzien, dat het duizend maal beter is, dat een volk uit innerlijke overtuiging tot het goede en edele besluit dan op grond van wettelijken dwang.”

Dit beteekent dus

GEEN UNIFORMITEIT.

Het is wel fraai; den eenen dag bestrijdt men de invoering van den 8-urigen werkdag, door te wijzen op den langeren werktijd in andere landen, maar een dag daarna verzet men zich tegen internationale regelingen. Dit is op zichzelf een demonstratie van de grofste misleiding. Het is een ongehoordheid, dat de Nederlandsche regering daaraan het oor leent.

Een sterk staaltje is ook dat de konventie inzake nachtarbeid van jeugdige personen, waarvan het wetsontwerp door de Staten-Generaal is aangenomen en wet geworden is, nog altijd niet werd geratificeerd, zoodat Nederland niet is toegetreden.

Is dat een bevorderen van het werk van Genève?

Is er bij de werkgevers ook hiertegen verzet?

Willen zij zich ook in dit opzicht niet binden?

Hebben ze misschien het oog gericht op China, waar onder de zegeningen van het Europeesch kapitalisme ook kinderen worden uitgebuit, zooals hier zestig jaar terug?

Met den heer Nolens zeggen wij: Nu of nooit, wanneer ge van het werk van Genève wat terecht wilt brengen.

In ieder geval is wel heel duidelijk gebleken, dat de resultaten van Genève voor een belangrijk deel afhangen van

DE MACHTSPOSITIE DER ARBEIDERS.

Evenals op het nationale terrein, zal ook op het internationale terrein Genève alleen bevredigende resultaten kunnen opleveren door de stuwende kracht der internationale, moderne arbeidersbeweging.

De Internationale Arbeidersbeweging zal ieder middel moeten aanwenden om Genève te steunen en voort te drijven in onze richting. Wanneer in de voornaamste landen de 48-urige werkweek tot stand is gebracht, dan zal moeten worden nagegaan, door welke middelen de onwillige landen kunnen worden gedwongen.

De z.g. „sweated goods” commissie van het Vakverbond in Engeland zegt in haar rapport:

„dat hardnekkige weigering door een land om konventies te aangaan en uit te voeren, dient te worden gevolgd door uitsluiting (boycot), door alle konventie-staten van goederen, geproduceerd onder voorwaarden, minder gunstig dan neergelegd in konventies, waarbij begonnen zou kunnen worden met goederen, geproduceerd onder voorwaarden, minder gunstig dan de arbeidskonventie van Washington”.

De „Nieuwe Rotterdammer” schreef d.d. 8 Juli hierover het volgende:

„Van eenigszins anderen aard is het denkbeeld, goederen, uit landen, die het Washingtonsche verdrag wel ratificeerden, van een merk te voorzien en goederen, die dit bewijs van goed gedrag missen, den doorvoer te weigeren.

Dit alles wordt zeker aanbevolen om de goede internationale betrekkingen te bevorderen!

Intusschen blijkt uit deze verslagen en uit de omstandigheid, dat de sekretaris van het Arbeidsbureau ze nadrukkelijk in zijn Rapport vermeldt, tot welke gevaarlijke konsekwenties overschatting van de betekenis van formeele besluiten van arbeidskonferenties en parlementen kan leiden. Stel, dat Nederland ook onder zijn nieuwen Minister van Arbeid blijft volharden bij zijn standpunt, dat de acht-urenkonventie toch beter niet wordt geratificeerd dan zou met volkomen negatie van wat op sociaal gebied ten onzent gegroeid is, eenvoudig een der boven vermelde dwangmaatregelen op onze exportartikelen kunnen worden toegepast.

„Klinkt het niet absurd?”

Nu weten wij, dat dit middel niet gemakkelijk is. Men onderschatte de moeilijkheden, welke hieraan vastzitten, niet. Maar het denkbeeld behoeven we zeker niet zonder meer te verwerpen. Wanneer de Rotterdammer echter spreekt van „absurd”, dan antwoorden wij, dat dit heelemaal niet absurd is. De arbeidersbeweging in menig land zou een dergelijken steun van de buitenlandsche kameraden met graagte aanvaarden en men zou eens zien, hoe gauw alle bezwaren van de zijde der werkgevers en regeeringen vervallen waren, wanneer dit middel in alle scherpste zou kunnen worden aangewend.

Wij zeggen tot de werkgevers: Gij zijt veelal alleen op deze wijze, door de macht der arbeidersbeweging, tot sociaal werk bereid.

Maar allereerst is noodig, dat Genève gemaakt wordt tot

EEN LEVEND ORGANISME.

Hier ligt naar onze meening een groote taak voor het I. V. V. Laat het I. V. V. overwegen, of het wellicht mogelijk is, de arbeidersgroep in Genève een steun in den rug geven door kort vóór de opening der konferentie door demonstratie tot uitdrukking te brengen, dat de arbeidersklasse van Genève meer verwacht dan konferenties alleen, dat ze, meer dan tot nu toe, praktisch resultaat wenscht te zien.

ONZE NIEUWE EISCH.

EEN WETTELIJKE VAKANTIEWEEK MET BEHOUD VAN LOON.

Wij hebben in onze resolutie den nieuwen eisch der moderne arbeidersbeweging naar voren gebracht.

De eisch spreekt voor zichzelf. Hij vloeit voort uit heel de doelstelling onzer beweging, omdat heel onze strijd er op gericht is, het leven der arbeiders beter en mooier te maken. Men zou ons de vraag kunnen stellen, waarom wij met dezen eisch niet eerder gekomen zijn. Ons antwoord is, dat de periode van de felste reaktie daarvoor niet de meest geschikte kon worden geacht. Reaktie is er nog, maar het feit, dat wij nu dezen eisch stellen, bewijst, dat onze beweging niet bereid is, zich langer door deze reaktionaire gezindheid te laten beïnvloeden.

Het tweede motief is, dat deze zaak thans in meerdere landen aan de orde is, terwijl voorts door de macht van onze beweging intusschen in een groot aantal kollektieve kontrakten vakantiebepalingen zijn opgenomen.

In Tsjecho-Slowakije is 1 Mei 1925 een wet van kracht geworden, waarin als minimum 6 dagen vakantie met behoud van loon zijn opgenomen na één jaar ononderbroken arbeid in dezelfde onderneming. Leerlingen krijgen na 6 maanden 8 dagen vakantie.

De Fransche Minister van Arbeid heeft bij het Bureau der Kamer een voorstel ingediend, inzake de verplichte vakantie. De Minister zei, het vaste voornemen te hebben, deze hervorming door te voeren. De geheele Fransche Regeering staat op het standpunt, dat vanaf 1926 ook de arbeiders enz. in het genot van een welyderdiende en regelmatige vakantie moeten worden gesteld.

Met de kollektieve kontrakten staat het als volgt:

In Duitschland hielden einde 1922 van de 10.768 kollektieve kontrakten

omvattende 14 miljoen arbeiders, 80 pCt. vakantiebepalingen in voor 92 pCt. der arbeiders.

In Engeland is voor circa 2 miljoen arbeiders de vakantie bij kollektief kontrakt geregeld. Ze varieert van 3—12 dagen; in de meeste gevallen met behoud van loon.

In Zweden houden van de 899 kollektieve kontrakten 671 bepalingen in inzake vakantie met behoud van loon.

In Amerika is de vakantie met behoud van loon veelvuldig doorgevoerd. Bij onderzoek is gebleken, dat de kosten hiervan ruimschoots gedekt worden door verhoogde capaciteit en verbeterde moraal.

In ons eigen land bestonden op 1 Juni 1924 593 kollektieve kontrakten, omvattende 6194 ondernemingen met 121947 arbeiders, waarin vakantiebepalingen zijn opgenomen. In 478 kontrakten (5932 ondernemingen 110.785 arbeiders) is het behoud van loon vastgelegd. De duur der vakantie is als volgt: 1—5 dagen 46.000 arbeiders; 6—11 dagen 72.000 arbeiders; 12 dagen en meer 3700 arbeiders.

Uit deze cijfers blijkt wel, dat door de machtspositie der arbeidersbeweging de vakantie met behoud van loon reeds veelvuldig in praktijk is gebracht.

Vóór alles echter stellen wij dezen nieuwen eisch, omdat wij het als

EEN SCHRIJNEND ONRECHT

beschouwen, dat voor een zeer groot deel der arbeiders, die zich toch al zoo veel moeten ontzeggen, de natuur, de mooie, vrije natuur, gesloten is.

Wij willen, dat evenals de bourgeoisie ook de arbeiders in het genot van vakantie worden gesteld. De arbeiders in de allereerste plaats, omdat zij ook in verband met huisvesting daaraan het meeste behoefte hebben.

Wij willen de doorbetaling van loon, omdat het anders uitgesloten is, dat van de vakantie gebruik kan worden gemaakt.

Wij willen, dat de kinderen der arbeiders zullen spelen en stoeien, zullen rusten, zullen herstellen, zullen leven, in het bosch, op de hei, op het strand, in de duinen.

Wij willen de vrije natuur, mede aan de arbeidersklasse geschonken zien. Onze eisch is bescheiden.

Een vakantie van 14 dagen met dubbel loon zou niet overdreven zijn.

Maar, met te meer klem stellen wij dan ook onzen eisch. Wordt dit verwezenlijkt dan krijgt onze beweging ook de mooie taak in veel sterkere mate dan tot nu toe, organiseerend en regelend op te treden, om te zorgen, dat de arbeiders en hun gezinnen op de beste en goedkoopste wijze de vakantie kunnen doorbrengen.

Dan zal het Troelstra-oord nog mooier en beter aan zijn doel beantwoorden.

Ik hoop en vertrouw, neen ik weet zeker, dat heel onze arbeidersbeweging zich vol enthousiasme achter dezen eisch zal scharen. Deze eisch ligt er. Wij laten hem niet meer los.

De arbeidersklasse kan in dit opzicht op de moderne arbeidersbeweging rekenen.

Ik kom nu tot een der belangrijkste punten der resolutie, n.l. tot de vraag, wat onze beweging zal doen, wanneer de nieuwe Regeering de voetsporen van de oude wil volgen.

Er zijn dan twee mogelijkheden, n.l. dat de werkgevers niet langer tornen aan de 48-urige werkweek, of dat zij hun aktie en agitatie zullen voortzetten.

Gezien de mentaliteit der werkgevers, heb ik niet veel vertrouwen, dat ze den eersten weg zullen bewandelen.

De werkgevers doen echter verstandig door

REKENING TE HOUDEN MET WAT IS.

Zij doen verstandig te beseffen, dat onder de massa leeft het verlangen en de begeerte, de onverzettelijke wil, de 48 urige werkweek te behouden, waar

zij is, te veroveren, waar zij nog niet bestaat. Wat na 30 jaren van strijd is gewonnen, geven we niet weder prijs.

Wanneer de werkgevers hun politiek voortzetten, gaan we in het industriële leven van Nederland een tijdperk van

GROOTE ONRUST

tegemoet.

Er is nog altijd een sterke krachtige vak- en arbeidersbeweging, bereid en in staat, waar dit even mogelijk is, het kostbaar bezit der 48-urige werkweek te verdedigen en ter verovering ervan den strijd te aanvaarden. Daarbij leeft in onze beweging een hoog gevoel van offervaardigheid, om te steunen, wanneer dit noodzakelijk is.

Zullen de werkgevers van een dergelijken strijd voordeel hebben? Wij ontkennen het. Wij zeggen met nadruk: Gij kunt trachten, en misschien zal het U in een enkel geval gelukken, den arbeidsdag te verlengen; gij kunt trachten de arbeidsweek te verlengen, het arbeidsJAAR verlengt gij niet, omdat wij in vele bedrijven de macht hebben, door stillegging der fabrieken van het arbeidsjaar zooveel af te nemen, als wij voor onzen strijd noodig achten.

Het typeert de roekeloze politiek der bezittende klasse, dat ze ondanks dit feit van algemeene bekendheid, voorgaat strijd op dit terrein te ontketenen tot schade van ons economisch leven, tot schade van heel onze gemeenschap.

KAMERADEN,

De 48-urige werkweek blijven we beschouwen als één der beste goederen der arbeidersklasse.

Ieder, die ons weerstreven wil bij onzen strijd ter algemeene doorvoering van dezen socialen maatregel, treden wij tegemoet met vastberadenheid en onverzettelijkheid.

Wij zullen den strijd niet ontwijken, daar waar hij noodig is en met kans op succes kan worden gevoerd.

Wij richten van deze plaats een waarschuwend woord tot de nieuwe Regeering. Want zij allereerst heeft het in handen, een fellen strijd te voorkomen.

Wij richten een waarschuwend woord tot de werkgevers, geen strijd uit te lokken, welke voor het economische leven van ons land geen voordeel, maar alleen groote schade kan opleveren.

Wij richten een sympathiek woord tot de Socialistische Internationale en het I. V. V. om den strijd voor de 48-urige werkweek voort te zetten en de internationale gedachte en solidariteit niet in de laatste plaats op dit punt te koncentreeren.

Vervuld van groote dankbaarheid voor wat de Kamerfractie en vooral Schaper gedaan heeft op dit terrein, zijn we overtuigd, dat zij met dezelfde kracht als in het verleden, ook in de komende jaren in het parlement de gevoelens zal vertolken, die leven onder onze arbeiders.

Maar bovenal richten wij ons tot onze leden, om zich in de maanden welke vóór ons liggen met heel hun kracht, met ijver, met geestdrift te geven aan het werk voor de uitbreiding, de versterking onzer organisaties.

35 jaren lang hebben we op den 1sten Mei den eisch van den 8-urendag uitgedragen. Deze eisch zal ook bij de volgende vieringen van den 1sten van Mei niet kunnen ontbreken.

Het lied van den achturedag zal op den 1sten Mei moeten blijven klinken sterker en krachtiger dan ooit.

Met onverzettelijkheid en met geestdrift zullen wij onzen eisch verdedigen. Wij zullen niet rusten voor wij den strijd voor de 48-urige werkweek en de wettelijke vakantieweek met behoud van loon tot een goed, een zegenrijk einde hebben gebracht.

De Centrale Arbeiders- Verzekerings- en Dep. bank

Rotatiedruk „Vooruitgang” — Amsterdam